

Laat het onderwijshart weer kloppen

Leefbaar Rotterdam stelt studenten en leraren centraal,
niet de bestuurders

7-Puntenplan Onderwijs
Leefbaar Rotterdam
Rotterdam, 10 februari 2010

Inhoudsopgave

Inleiding	pag. 3
Toen veiligheid, nu onderwijs	pag. 4
1. Rust, orde en regelmaat: de onmisbare basis.....	pag. 4
2. Taal en rekenen krijgen weer voorrang op de basisschool.....	pag. 5
3. Rust en veiligheid in de klas.....	pag. 5
4. Beste leraren naar Rotterdam.....	pag. 5
5. Bevrijd het 'onderwijshart' uit bureaucratische handen.....	pag. 6
6. Slechte scholen sluiten.....	pag. 6
7. Vakscholen invoeren, pretopleidingen afschaffen.....	pag. 7
Samenvatting	pag. 8

Inleiding

Leerachterstanden. Spoorloze studenten. Slapen in de klas. Marchanderen met diploma-eisen. Bellen onder de les. Angst om incidenten te melden. Gemotiveerde leerlingen die onder de ongemotiveerden moeten lijden. En, tot slot, een bureaucratie die het allemaal met de mantel der liefde bedekt. Het onderwijs is een speeltuin geworden voor normvervaging. Terwijl het de stevige basis zou moeten zijn waarmee we onze jongeren 'de wereld in sturen'. Leefbaar Rotterdam legt zich niet neer bij de chaos, het wegduiken en het doorverwijzen: wij hebben een helder 7-puntenplan opgesteld om het onderwijs te verbeteren. Wij nemen de leraar en de student weer serieus! Dáár klopt het onderwijshart! Niet bij de bureaucraten, die ertussen zitten.

Besturen zijn het probleem, niet de oplossing

Tot ongenoegen van Leefbaar Rotterdam is de invloed van de gemeente op het onderwijs beperkt. Ze heeft geen zeggenschap over het al of niet afnemen van de CITO-toets in het basisonderwijs. De bureaucratie in het onderwijs kan niet worden aangepakt. Over de vergadercultuur mag de gemeente een mening hebben, en daar houdt het bij op. Slechte scholen kan ze niet sluiten. Daarover gaat de minister in Den Haag. Schoolbesturen zijn autonoom; bij hen ligt de macht. In Rotterdam is het bestuur van de openbare scholen in handen van een megalomaan bestuur, waar tientallen semi-ambtenaren de scholen zogenaamd aansturen, maar feitelijk slecht nieuws proberen weg te houden en een bureaucratische hindermacht organiseren. Andere schoolbesturen als het CVO, LMC en die van het Albeda en het Zadkine doen daar niet voor onder.

Matig toezicht

Enige controle op het onderwijs wordt door de onderwijsinspectie uitgeoefend. De onderwijsinspecteur beoordeelt en bevordert de kwaliteit van het onderwijs. In het basisonderwijs volgt de inspecteur -naast het voeren van gesprekjes - nog wel eens een lesje. In het voortgezet onderwijs is dat vrijwel uit den boze. Daar komt hij bij wijze van spreken de directiekamer niet uit. Een blik in allerlei schooldocumenten zoals het schoolplan, (te manipuleren) tevredenheidsonderzoeken, in- en uitstroomgegevens en examenresultaten, dat is het wel zo'n beetje. Een school moet wel heel weerbarstig zijn, voordat ze onder curatele wordt gesteld of gesloten.

Terug naar kennisoverdracht

Leefbaar Rotterdam vindt dat de basistaak van het onderwijs – kennisoverdracht – is zoekgeraakt onder de goede bedoelingen. Het onderwijs dient jongeren op een degelijke manier voor te bereiden op hun functioneren in de maatschappij, zodat zij straks zelfstandig hun leven kunnen leiden. Dat is niet zomaar een verantwoordelijkheid! Dat is een hele zware. Faalt het onderwijs, dan wordt een keten van sociale en maatschappelijke narigheid in gang gezet, waar de samenleving voor op moet draaien.

Negatieve spiraal

De politieke werkelijkheid van nu is deprimerend. Want wat gebeurt er? Via convenanten en subsidies probeert de gemeente de schoolbesturen te paaien. Maar hoeveel geld er ook vloeit, bij de voordeur houdt de invloed op. Ondertussen raken de scholen steeds meer naar binnen gekeerd, worden incidenten verzwegen, neemt de onveiligheid toe en kiezen steeds meer fatsoenlijke ouders voor scholen buiten Rotterdam. Dit is een negatieve spiraal die we willen doorbreken.

Studenten zijn het zat

Anno 2010 zijn studenten (terecht) kritisch. Maar, gelukkig, ook zelfkritisch. Steeds meer studenten zien de noodzaak van meer discipline zelf in. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat ze er openlijk om vragen. Ze hebben behoefte aan sterke leraren met passie voor hun vak. En niet aan theoretici, die de aandacht afleiden. Waar het onderwijs hart op een gezonde manier klopt (bij de leraar), ontstaan de mooie en waardevolle lessen en praktijkervaringen die een leven lang mee kunnen. Die ambitieuze leraren willen wij met extra budget naar Rotterdam halen.

Toen veiligheid, nu onderwijs

Zoals in 2002 de veiligheid tot domein van de gemeente is gemaakt, willen we in 2010 het onderwijs in Rotterdam aanpakken. Rotterdam moet het beste onderwijs van Nederland krijgen.

1. Rust, orde en regelmaat: de onmisbare basis

Als Nederlandse ouders voor een Belgische school kiezen, doen ze dat omdat in het Belgisch onderwijs meer structuur, orde en discipline heerst. Ook leren de kinderen in België beter om respect te hebben voor docenten en hun medeleerlingen. Deze ouders vinden bovendien dat het onderwijs in België beter is, vooral wat betreft rekenen en taal.

Op Belgische scholen wordt de leerkracht met 'u' aangesproken, staat een leerling op als hij een vraag stelt. Het Belgische model kent kledingsvoorschriften. Daar houden ze de deur voor elkaar open en laat een leerling zijn docent voor gaan.

Structuur

Mensen en zeker kinderen hebben houvast nodig, willen weten waar ze aan toe zijn. Structuur in rooster, huiswerk en klaslokaal bevordert de ontwikkeling van de jeugd. Die structuur moet je organiseren. Die ontstaat niet vanzelf.

Klassikaal onderwijs

Alle onderwijssnuffjes als "alle leerlingen bij de les", competentiegericht onderwijs, zelfreflectie, groepswork en correctiebladen hebben de instructie van de leraar op de achtergrond gedrukt. Klassikaal onderwijs is, vreemd genoeg, een vies woord geworden. Wij zeggen: in het onderwijs moet het om leren presteren gaan. Knuffelen doe je maar buiten school. Uiteraard moet het onderwijs uitdagend zijn. Maar klassikaal onderwijs, waarbij de docent kennis overdraagt en bepaalt wat er gebeurt, moet weer de kern worden.

Het nieuwe leren: te vrijblijvend

Het nieuwe leren is een van bovenaf opgelegd dictaat dat meer schade aanbrengt dan plezier oplevert. De kern van het onderwijs is kennis overdragen; ontplooiing is geen vak maar een gevolg van het volgen van inhoudelijke lessen.

In het onderwijs van nu gaat het meer om vaardigheden aanbrengen. Hedendaags onderwijs wil leerlingen vooral wegwijs maken in het kunnen opzoeken en beoordelen van informatie. Dit gaat veelal ten koste van het hoofdrekenen en het beheersen van de Nederlandse spelling. Vooral het MBO en HBO richten zich steeds meer op het omgaan met de stof en het werken in teamverband dan op de inhoud van de stof zelf. Het gaat dan niet meer om het zich toe-eigenen van kennis, maar puur om de manier waarop leerlingen dat doen.

Het nieuwe leren is een van de didactische middelen om te komen tot het vergaren van kennis, maar mag nooit een doel op zichzelf zijn. Het doel van het nieuwe leren is vaak een financieel doel geworden. Want als de helft of meer (tot wel 70%) van het onderwijsbudget niet naar de werkvloer gaat omdat de dure waterhoofden van organisaties betaald moeten worden, is er geen andere keus dan op de kwantiteit en de kwaliteit van het docentenkorps te beknipten. En wie is het kind van de rekening? Juist, onze jeugd!

Al met al, het gaat om kennisoverdracht, discipline, regelmaat en prestaties in een overzichtelijke omgeving, waar kennen en gekend worden heel gewoon is. Waar geen plaats is om weg te duiken in de anonimiteit. Dat betekent scholen met een menselijke maat: niet meer dan 600 leerlingen per locatie.

2. Taal en rekenen krijgen weer voorrang op de basisschool

Onacceptabele achterstanden

Het is misdadig wanneer scholen taal en rekenen veronachtzamen! Want daardoor ontstaan achterstanden die lang (soms levenslang) doorwerken. Goede taalbeheersing is één van de sleutels, die het leefplezier en het succes in het leven vergroten. Adequate toepassing van de Nederlandse taal is cruciaal om zich maatschappelijk te ontplooiën, talenten te ontwikkelen en een beroep uit te oefenen.

Niet zeuren, blijven oefenen

Daarnaast is snel en geautomatiseerd rekenen een basisvaardigheid, die een goed fundament legt voor het voortgezet rekenonderwijs en voor vakken als wis- en natuurkunde in het voortgezet onderwijs. Om kinderen kans van slagen te geven in het vervolgonderwijs én in de samenleving hebben ze recht op goed rekenonderwijs. Al in groep 3 t/m 5 van het basisonderwijs dient een aantal basisvaardigheden tot in den treuren geoefend te worden: optellen en aftrekken tot 20 en tot 100, alsmede de tafels. Het opdreunen van de tafels moet ons inziens geen uitzondering zijn, maar regel! Verder dienen (tiendelige) breuken, staartdelingen en hoofdrekenen elke dag aan de orde te komen.

3. Rust en veiligheid in de klas

Concentratie is essentieel

Leren vereist concentratie. En concentratie vereist een mate van rust en stilte. Leefbaar Rotterdam gaat daar keihard aan werken. De welwillende leerlingen mogen daarbij niet langer lijden onder de kleine groep kwaadwillenden. De leraar moet op een normale manier les kunnen geven. Het mag niet zo zijn dat een leraar een leerling niet kan aankijken bij het beantwoorden van een vraag, omdat in de andere hoek van het lokaal willens en wetens chaos wordt gecreëerd, zodat het lesgeven onmogelijk wordt gemaakt. Dat soort leerlingen solliciteren wat ons betreft naar de tuchtschool.

Alles voor een gezond leefklimaat

Directeuren moeten verplicht worden overlastgevende leerlingen aan te melden. Bij crimineel gedrag en wapenbezit zijn ze verplicht aangifte te doen. Ook als leraren belaagd worden door familie van leerlingen, volgt er aangifte.

Om leerlingen goed te kunnen laten presteren, moet de school een gezond en beschermd leefklimaat hebben. Als fouilleren, het controleren van tassen en kluisjes of een drugstest daartoe kunnen bijdragen, mogen deze middelen niet geschuwd worden.

4. Beste leraren naar Rotterdam

Strikt vasthouden aan kwaliteitsnorm

Het zou vanzelf moeten spreken, maar nogal wat leraren voldoen tegenwoordig niet meer aan normale basisnormen. Wij zijn tegen compromissen en dus willen wij alleen leraren voor de klas

- die goed en duidelijk Nederlands spreken, die de Nederlandse taal verstaan,
- die kan rekenen,
- die hun vak verstaan, zowel inhoudelijk als didactisch/pedagogisch,
- die een voorbeeld voor hun leerlingen zijn.

Betere beloning

Daar mag ook wat tegenover staan, zoals extra salaris of bonussen, aantrekkelijke, betaalbare huisvesting of een ov-kaart. Voor de schoolbesturen luidt daarom de opdracht een evenwichtiger beloningsbeleid te voeren, waardoor gekwalificeerd onderwijspersoneel meer binding krijgt met de school. Met de beste leraren moeten de CITO(taal- en reken)scores per school(locatie) minstens 1,5 punt gemiddeld hoger kunnen uitkomen in 2014 ten opzichte van 2010.

Verplichte deelname CITO-toets

Aan het einde van de basisschool moet de leerling en zijn ouders weten hoe de zaken ervoor staan. Voor leerlingen die het reguliere onderwijs volgen, is deelname aan de CITO-toets dan ook heel gewoon en dus verplicht.

5. Bevrijd het 'onderwijshart' uit bureaucratische handen

Veel macht in verkeerde handen

Ambtenaren, onderwijsdeskundigen, schoolbegeleidingsdiensten, managers, onderwijsadvies- en reclamebureaus, consultants, noem maar op, allemaal vinden ze wel iets van het onderwijs en proberen zogenaamde vernieuwing op vernieuwing door te drukken. Gek genoeg krijgen ze daar ook alle kansen voor, ja zelfs alle medewerking van inspectie en van het schoolmanagement. Al deze groepen gezamenlijk hebben het passionele 'onderwijshart' van leraren de afgelopen decennia afgekild. Dat hart moet worden bevrijd!

Niet het systeem of de organisatie, maar leraren en docenten die hun vak beheersen, staan centraal in het onderwijs. Het is de primaire taak van het management om de werkvloer zo te faciliteren dat er kwalitatief hoogstaand onderwijs gegeven kan worden.

Direct overleg

Koepeloverleg klinkt natuurlijk lekker belangrijk, maar wat sijpelt er door naar de werkvloer? Voor de gemeente is het prestigieus om met onderwijskoepels of met koepeloverstijgende koepelorganisaties te overleggen. Maar daadkrachtig optreden vereist rechtstreekser overleg. Daarom moet de gemeente alleen nog maar met schoolleiders willen praten.

Naar een plattere structuur

Onderwijsorganisaties die (ook al in het basisonderwijs!) vijf tot zes managementlagen kennen, verzuipen in vergaderen, vergaderen en nog eens vergaderen. Zij kenmerken zich door ruis, ruis en nog eens ruis. Elke zichzelf respecterende school creëert allerlei zelfstandige afdelinkjes met eigen personeel en secretaresses. Hoe platter de organisatie, des te groter is de kans op daadkracht in de klas.

De vergadercultuur dient drastisch te worden aangepakt. Zo moet het aantal vergaderuren tot 2% van de normtaak gereduceerd worden.

Overheadkosten terugdringen

Overheadkosten van 30% tot wel 70% van het onderwijsbudget zijn onaanvaardbaar. Op de werkvloer gebeurt het en daar moet dan ook zoveel mogelijk geld naar toe. Minder overheadkosten betekent kleinere klassen, meer gekwalificeerd personeel en, waar dat terecht is, extra beloning.

Wat Leefbaar Rotterdam betreft moeten de overheadkosten tot maximaal 19% van het onderwijsbudget teruggedrongen worden.

6. Slechte scholen sluiten!

Blijkt een school af te glijden, dan moet deze direct geholpen worden: beter een gereedschapskoffer dan een reparatieset. Bij de eerste signalen moet de gemeente er bovenop zitten. Dat kan alleen als de wethouder van onderwijs elke maandag de stand van zaken opneemt. Scholen die volharden in slecht presteren, kunnen hun deuren sluiten. Ook frauderende schoolbesturen kunnen hun deuren sluiten. Wij zeggen dan: school dicht!

Noodverbanden

"Met de instroom van minder gekwalificeerd personeel is er sprake van een sluipmoord op de kwaliteit van het onderwijs." (Vermeulen). Het onderwijs drijft steeds meer op goed bedoelde noodverbanden, zoals zij-instromers, dio's, lio's en oud-leerlingen die voor een bepaald vak een goed eindexamencijfer hadden.

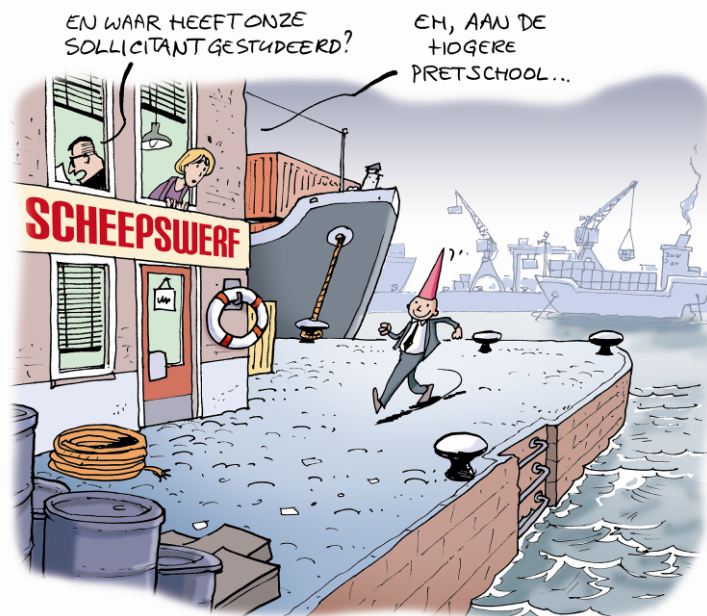
Wij zeggen: alleen bevoegde leraren voor de klas! Dat is een eerste vereiste voor goed onderwijs. In een tijd van schaarste moeten we niet – onder het motto van “liever iemand dan niemand”- iedereen maar voor de klas zetten. En mag er zeker wel paal en perk gesteld worden aan het aantal gegeven onbevoegde lessen per schoollocatie. Wat Leefbaar Rotterdam betreft is dat maximaal 6%.

Slechte leraren ontslaan

Goed personeelsbeleid berust voor een groot deel op functionerings- en beoordelingsgesprekken. Hoewel het verplicht is ze te houden, schieten ze er stelselmatig bij in. Sturing en correctie worden daardoor ontbeerd, waardoor het nemen van gepaste maatregelen niet mogelijk is. Leraren die slecht zijn, moeten ontslagen kunnen worden.

7. Vakscholen invoeren, pretopleidingen afschaffen

Vakmanschap is meesterschap. In onze kenniseconomie dreigt het vakmanschap aan status in te boeten. Dat is onterecht. Vooral in onze stadsregio blijven we veel vaklieden nodig hebben. Opleidingen moeten vooruitlopen op de vraag. Goed overleg met het bedrijfsleven is daartoe noodzakelijk. In een sfeer van vraag en aanbod zijn pretopleidingen onaanvaardbaar. Bovendien geven ze geen uitzicht op een baan. En dat mag je de jeugd niet aandoen. Wie kan er een keuze maken uit wel 350 opleidingsmogelijkheden? Het is dan ook niet vreemd dat vroegtijdig stoppen steeds vaker voorkomt. Daarom moet het aantal opleidingen in het beroepsonderwijs ons inziens teruggebracht worden.

Lesuren

Steeds meer studenten volgen een opleiding met een minimum aan lesuren. Opleidingen met maximaal 14 lesuren per week zijn geen uitzondering. Op jaarbasis betekent dat 560 uur les met een docent voor de klas. Om tot een studielast van zo'n 1650 uur per jaar te komen, moet er in werkgroepjes en subwerkgroepjes gewerkt worden; googlen, portfolio's, werken aan competenties, samenwerken en zelfreflectie zijn daarbij de toverwoorden. Kennisvergaring komt op het tweede plan. Dat moet anders! Als wij het voor het zeggen krijgen gaan we naar minstens 20 uren klassikaal onderwijs per week.

Samenvattend

Leefbaar Rotterdam wil het onderwijshart weer laten kloppen! Door een jarenlang proces van vergaderen, verzwijgen en vergoelijken, zijn Rotterdamse scholen, net als elders in Nederland, mijlenver af komen te staan van waar het eigenlijk om draait: kennisoverdracht. Wij zijn (opnieuw) de eerste partij die het probleem signaleert, die de oorzaken durft aan te wijzen en een helder, doordacht plan presenteert dat ambitie uitstraalt. Eigenlijk kunnen we ons niet voorstellen dat wij de enige partij zijn die studenten en leraren belangrijker vinden dan schoolbesturen. Toch moeten we constateren dat andere politieke krachten het laten afweten en dat het 'bevrijden' van het onderwijshart op onze schouders terechtkomt. Aan de slag!